

ENSZ Menekültügyi Főbiztosság Közép-Európai Regionális Képviselőte

SZÓSZEDET

Menedékkérő

A menedékkérő olyan személy, aki menekültnek vallja magát, és nemzetközi védelmet kér arra hivatkozva, hogy származási országában veszélynek vagy üldöztetésnek van kitéve. Minden menekült még menedékkérőként nyújtja be kérelmét, de nem minden menedékkérő kapja meg a menekültstátuszt. Abban az időszakban, amíg kérelme elbírálására vár, a kérelmezőt menedékkérőnek nevezzük. A „menedékkérő” kifejezés nem utal arra, hogy az adott személy menekült vagy sem, csak azt a tényt jelzi, hogy a személy menedékkérelmet nyújtott be.

A Dublin II. rendelet

Az Európai Unió által 2003-ban elfogadott Dublin II. rendelet meghatározza azokat a feltételeket, amelyek alapján eldönthető, hogy melyik tagállamnak kell elbírálnia egy harmadik ország állampolgára által az EU-ban benyújtott menedékkérelmet. A rendelet értelmében a kérelmet alapesetben – néhány kivétellel – abban az országban kell elbírálni, amelyben először lépett az EU területére a menedékkérő.

Gazdasági migránsok

Gazdasági migránsnak azokat nevezzük, akik kizárólag pénzügyi és/vagy gazdasági okokból hagyták el származási országukat. A gazdasági migránsok nem üldöztetés miatt menekülnek el országukból, hanem mert olyan helyen szeretnének élni, ahol jobb körülményeket biztosíthatnak maguknak. Ezért a gazdasági migránsok nem felelnek meg a menekültekre meghatározott kritériumoknak, és nem jogsútlak nemzetközi védelemre.

ExCom

Az ExCom az UNHCR Végrehajtó Bizottsága, melynek feladata az, hogy a menekültügyi főbiztos munkáját tanácsokkal segítse, felülvizsgálja és jóváhagyja a Főbiztosság programjait és költségvetését, továbbá tanácsokkal segítse az UNHCR, valamint annak kormányközi és civil partnereinek munkáját, és párbeszédet folytasson velük a nemzetközi védelemmel kapcsolatos és más kérdéskörökben. Az ExComban jelenleg 85 tagállam képviselteti magát, továbbá számos nemzetközi, kormányközi és civil szervezet megfigyelőként vesz részt a bizottság munkájában.

Illegális bevándorló

Illegális bevándorló az a személy, aki a vonatkozó adminisztratív követelmények teljesítése nélkül, például érvényes vízum és/vagy úti okmányok nélkül lép be egy országba. Szintén ebbe a kategóriába tartoznak azok, akik legálisan lépnek be egy ország területére, de ott hosszabb ideig maradnak, mint amennyi időre engedélyük szól. A menedékkérők addig maradhatnak egy országban, amíg menedékkérelmüket el nem bírálják, vagyis abban az esetben sem minősülnek illegális bevándorlóknak, ha illegálisan léptek be az országba.

**Visszaküldés
(Refoulement)**

Egy személy visszaküldése arra a területre, ahol élete vagy szabadsága faji hovatartozása, vallási meggyőződése, nemzeti hovatartozása, egy bizonyos társadalmi csoporthoz való tartozása, illetve politikai nézetei miatt veszélyben lehet. A refoulement fogalma minden olyan intézkedést magában foglal, amely ilyen visszaküldést eredményez, ideértve a kiutasítást, a kiadatást és az országba való belépés megtagadását is. A nemzetközi jog értelmében a refoulement szigorúan tilos, továbbá része annak a nemzetközi szokásjognak, amely minden államot kötelez, függetlenül attól, hogy részesei-e az 1951. évi menekültügyi egyezménynek vagy az 1967. évi jegyzőkönyvnek, vagy sem.

Menekült

Az 1951. évi menekültügyi egyezmény értelmében menekült az a személy, aki származási országán kívül tartózkodik, és nem tud vagy nem akar élni a származási országa által nyújtott védelemmel, mivel oka van azt hinni, hogy visszatérése esetén faji hovatartozása, vallási meggyőződése, nemzeti hovatartozása, politikai nézetei vagy valamely társadalmi csoporthoz való tartozása miatt üldöztetésnek lenne kitéve. Általában a konfliktusok vagy általánosan elterjedt erőszak elől menekülő emberek is menekültnek számítanak, bár bizonyos esetekben nem az 1951. évi egyezmény, hanem más jogi dokumentumok alapján.

Áttelepítés

Az áttelepítést az UNHCR szervezi meg a legnehezebb helyzetben lévő menekültek számára, akik nem tudnak visszatérni származási országukba biztonságuk vagy méltóságuk veszélyeztetése nélkül, de biztonsági okokból vagy speciális igények miatt (pl. traumatikus élményeket követő kezelés miatt) nem maradhatnak a számukra eredetileg menedéket nyújtó országban sem. Az áttelepítés azon három megoldás egyike, amelyek tartósan rendezhetik a menekültek helyzetét; a másik két ilyen megoldás az önkéntes hazatérés és a helyi beilleszkedés. Az áttelepítés lehetőségét önkéntes alapon ajánlhatják fel az országok.